

En l'elaboració d'aquest capítol han participat:
Natalia Barrientos, Raquel Vaquer-Sunyer i Ports IB.

Nombre d'amarratges en ports esportius

En els darrers anys, i especialment durant les temporades d'estiu, s'ha observat un augment del nombre d'embarcacions recreatives que freqüenten el litoral de totes les Illes Balears. Els amarratges són espais físics que estan dins aigües portuàries ocupats o no per embarcacions. Per tant, el nombre total d'amarratges proporciona una estimació del nombre d'embarcacions recreatives que hi podria arribar a haver al litoral balear. Aquesta deducció es deriva del fet que la gran majoria d'embarcacions que freqüenten les Illes amarren o atraquen en algun moment als seus ports.

Per tant, la informació sobre el nombre d'amarratges ajuda a avaluar la capacitat de càrrega del domini públic marítimoterrestre. Una altra importància del seguiment d'aquest indicador rau en el fet que exerceix diversos impactes ambientals quant a la dinàmica litoral, la qualitat acústica, de l'aire i de l'aigua, la flora i la fauna, la pesca, el paisatge, i la generació i el consum de residus. Tots aquests factors exerceixen una pressió ambiental l'impacte de la qual cal avaluar per fer feina per millorar l'ordenació d'aquest sector.

METODOLOGIA

El nombre de ports esportius que hi ha a les Illes Balears no ha variat al llarg dels darrers vint anys, amb un total de 38 ports esportius. D'aquests, 5 són gestionats per l'Estat (Autoritat Portuària de Balears) i 33, per la Comunitat Autònoma (Ports de les Illes Balears, Ports IB). Encara que el nombre de ports no ha variat amb els anys, sí que ho ha fet el nombre d'amarratges i, per tant, aquesta dada serà objecte d'anàlisi en els resultats. Les dades d'amarratges que es presenten provenen dels ports gestionats per l'ens públic Ports IB i s'han extret del Pla General de Ports de les Illes Balears 2018-2033.¹ D'aquesta memòria s'obté informació dels anys 1975, 1987, 1994, 2000-2008, 2011, 2014 i 2018. Per a l'any 2019 s'utilitza la memòria de Ports IB de 2019,² en la qual es detalla el nombre d'amarratges en els 33 ports gestionats per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

A l'estiu, al voltant dels ports (aigües de tipus II, fora de l'estructura portuària) i en algunes cales, s'amplien zones d'ancoratge mitjançant pantanans de temporada, llasts de formigó i, de vegades, ancoratges de tipus geotècnic que originen menys impacte sobre els fons marins. Aquests serveis portuaris de temporada mostren una certa variació en els ancoratges disponibles, però també estan comptabilitzats en els resultats totals. Addicionalment, i segons el que estableix la llei, Ports IB disposa del 25 % dels amarratges reservats al trànsit d'embarcacions estrangeres. El nombre d'amarratges de clubs nàutics i d'escars (per exemple, el Port de Valldemossa) també es comptabilitzen.

No obstant això, cal considerar un percentatge d'embarcacions que descansen als ports mitjançant ancoratge il·legal (sense cap organisme de gestió), les places dels quals no es comptabilitzen en els resultats. Aquests ancoratges es fan des de fa molts d'anys en zones concretes (per exemple, a la Colònia de Sant Jordi, a Pollença i Sóller). Per fixar les embarcacions als fons, utilitzen una gran varietat d'objectes que danyen l'entorn (llasts de formigó, motors, rodes amb ciment, motos, etc.). Com que aquests ancoratges il·legals no tenen en compte paràmetres com l'oceanografia del lloc, el pes de l'embarcació, etc., en períodes de temporal poden ocasionar desperfectes a les embarcacions (i fins i tot arribar a enfonsar-les) i deterioració del fons marí. Per solucionar aquest problema, Ports IB proposa legalitzar aquests ancoratges il·legals en zones d'aigües portuàries.

QUÈ ÉS?

Els amarratges són un espai físic del port ocupat o no per una embarcació.

METODOLOGIA

S'utilitzen dades del Pla General de Ports de les Illes Balears (Ports IB). Es compila informació dels anys 1975, 1987, 1994, 2000-2008, 2011, 2014, 2018 i 2019. En aquesta fitxa es presenten dades del nombre total d'amarratges que gestiona Ports IB l'any 2019.

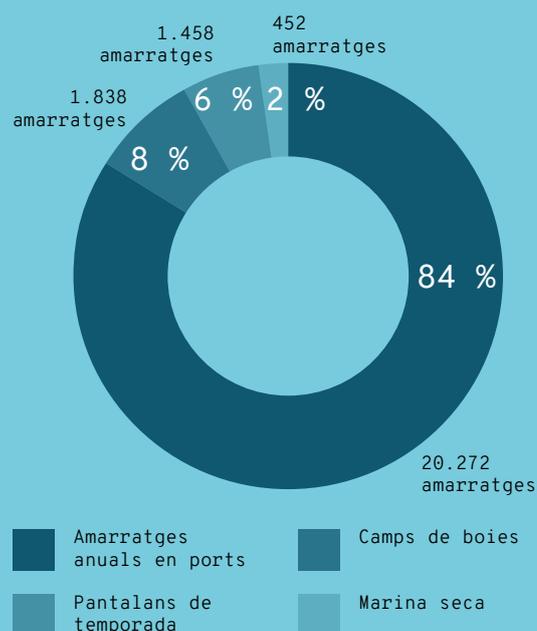
RESULTATS

El 2019 hi ha devers 24.000 amarratges, dels quals el 86 % són amarratges en ports esportius, el 8 % són en camps de boies, el 6 % es localitzen a pantalans de temporada i el 2 %, a marines seques. Això implica que el 13 % (3.166) són instal·lacions d'amarratge estiuenc.

PER QUÈ?

El nombre total d'amarratges en ports esportius representa el nombre d'embarcacions recreatives que podrien freqüentar el litoral balear. Això proporciona informació sobre la possible pressió del sector nàutic en el medi marí.

LOCALITZACIÓ

Nombres totals d'amarratges gestionats per Ports IB l'any 2019. Es localitzen en ports, camps de boies, pantalans de temporada i marines seques. FONT: Ports IB.

Amarratges anuals en ports	Marines seques	Camps de boies				Pantalans de temporada		TOTAL
		Boies anuals	Boies de temporada d'estiu			Port	Costes	
			Port	Costes	LIFE Posidonia			
20.272	452	130	247	1203	258	519	939	24.020

Nombre d'amarratges gestionats per Ports IB per tipus (amarratges en port, marines seques, camps de boies, pantalans d'estiu en zones de port o propers a les costes). FONT: Ports IB.

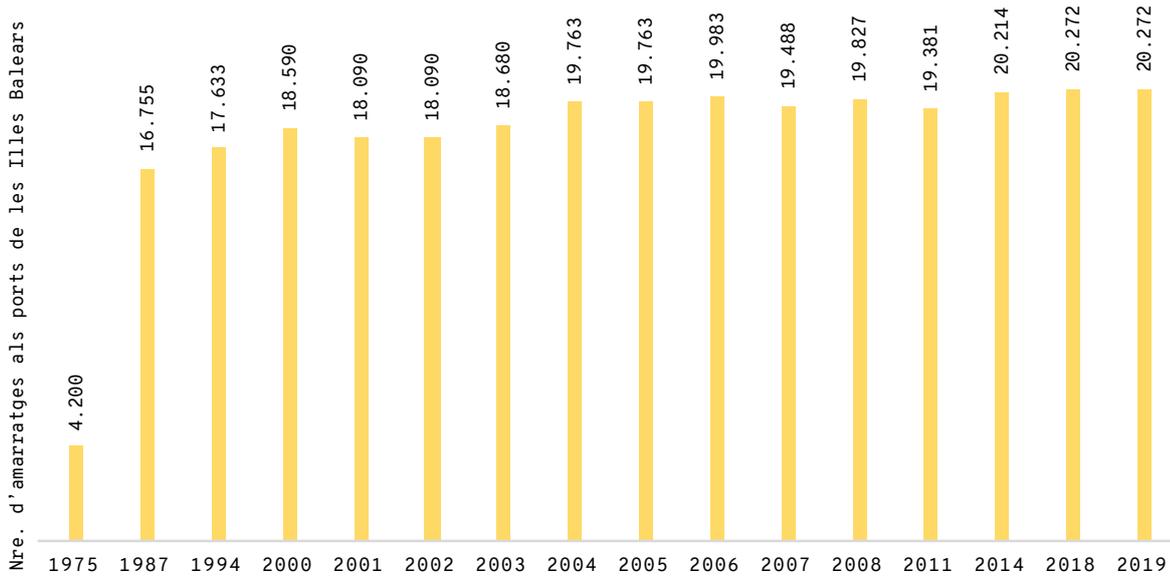

Figura 1. Evolució temporal entre els anys 1975 i 2019 del nombre d'amarratges en ports esportius de les Balears. FONT: Ports IB.

RESULTATS

El nombre d'amarratges als ports esportius de les Balears ha passat de 4.200 l'any 1975 a 20.272 l'any 2019 (figura 2). Aquest increment no s'ha fet d'una manera gradual, ja que entre els anys 1975-1987 és quan es produeix l'augment més significatiu, amb 12.555 amarratges. Aquest augment tan destacable s'explica pel fet que la nàutica esportiva va néixer a les Balears entre els anys 1970-1980. Posteriorment, se n'observa un creixement gradual i constant fins al 2004. Després el nombre d'amarratges ha anat fluctuant i augmentant fins que ha assolit el màxim de 20.272 amarratges l'any 2019 (figura 2). L'any 2011 se'n produeix un lleuger decreixement lligat a la crisi econòmica i que es remunta el 2014 (abans que la mitjana nacional).¹

A part dels amarratges anuals als ports, que suposen el 84 % del total, també hi ha (figura 2):

1) Camps de boies d'amarrada de baix impacte:

1.838 punts d'amarratge (8 %)

a) 130 punts d'amarratge anuals en ports

b) 1.708 amarratges estiuencs (en ports, costes i LIFE Posidonia)

2) Pantalans de temporada: 1.458 amarratges (6 %)

3) Marines seques: 452 amarratges (2 %)

Si s'inclouen totes les places esportives de tots els tipus d'amarratges, el 2019 hi ha un total de 24.020 amarratges. Per tant, es pot estimar que les Illes Balears poden tenir 24.000 embarcacions recreatives anuals que podrien sortir a navegar.

L'any 2019, dades dels 33 ports gestionats per Ports IB mostren que el Port de Sant Antoni de Portmany és el que té el nombre més gran d'amarratges en port (988), seguit del Port de Pollença (985) (figura

3). Altres ports amb > 500 amarratges són: Port d'Andratx (771), Port de Santa Eulària (763), Port de Portocolom (755), Club Nàutic s'Arenal (646) i Port de Sóller (565).

Previsions per als pròxims quinze anys estimen un increment de 3.082 embarcacions recreatives,¹ la qual cosa suposa un augment del 13%. Aquesta addició no es gestionarà directament amb un nombre més gran d'amarratges als ports esportius, ja que si s'aprova el Pla General de Ports de les Illes Balears 2018-2033,¹ s'evitarà ampliar les infraestructures portuàries com a

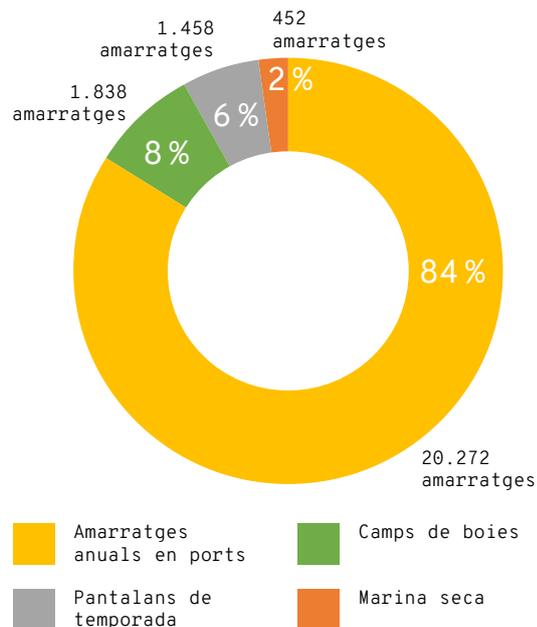

Figura 2. Nombre total i percentatge associat dels diferents tipus de places d'embarcacions recreatives per a l'any 2019 segons el tipus d'amarratge (amarratges anuals en ports, boies d'amarratge de baix impacte, pantalans de temporada i marines seques). FONT: Ports IB.

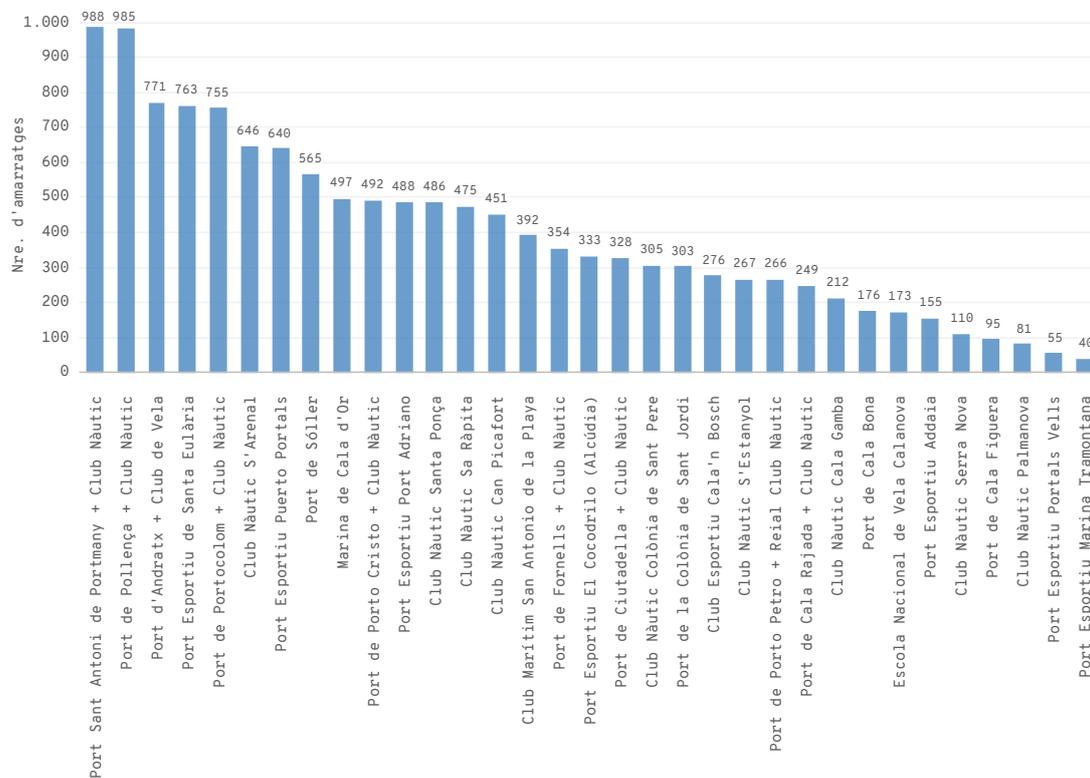

Figura 3. Nombre d'amarratges en port dels 33 ports de les Illes Balears gestionats per Ports IB l'any 2019. FONT: Ports IB.

resultat del pacte de govern del 2015. En conseqüència, la gestió d'aquest augment d'embarcacions es pretén dur a terme destinant embarcacions a marines seques, a camps de boies i a escars, on es faran millores d'accés. Finalment, també es fomentarà el lloguer d'embarcacions, la qual cosa suposa un aprofitament per torns de llocs d'amarratge i d'embarcacions.

CONCLUSIONS

- El nombre d'amarratges en ports esportius experimenta el creixement més important, amb 12.500 amarratges, entre els anys setanta i vuitanta del segle XX a causa de l'establiment de la nàutica esportiva a les Illes Balears.
- En els anys noranta del segle XX, el nombre d'amarratges en ports esportius era de 17.600. Des del 2004 s'estableixen en més de 19.000 i no varien substancialment en el temps, cosa que mostren els 20.272 amarratges assolits l'any 2019.

- El total d'amarratges de tots els tipus (en ports, camps de boies, pantalans de temporada i marines seques) per a l'any 2019 és de 24.020.
- L'any 2019, el nombre més gran d'amarratges en ports gestionats per Ports IB es troben al Port de Sant Antoni de Portmany (988) i el Port de Pollença (985).
- Durant la temporada d'estiu, els amarratges s'amplien un 13,2 % mitjançant camps de boies i pantalans de temporada.
- Hi ha un petit percentatge d'ancoratges il·legals els resultats dels quals no s'han inclòs. Ports IB té plans per legalitzar-los i aconseguir gestionar-los.
- Es preveu un creixement d'unes 3.000 embarcacions recreatives en els pròxims quinze anys, que es pretén gestionar mitjançant marines seques, camps de boies i millores en les instal·lacions portuàries secundàries (escars). Una altra mesura per pal·liar l'efecte d'aquest increment seria fomentar el lloguer d'embarcacions.

REFERÈNCIES

¹ PORTS IB (2019). *Pla General de Ports de les Illes Balears 2018-2033*. Aquàtica Ingeniería Civil. [Esborrany d'abril de 2019].

² PORTS IB (2020). «Memoria anual Ports IB 2019» [https://www.portsib.es/media/uploads/informacion_corporativa/memoria/MEMORIA_2019.pdf].

CITAR COM

BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R.; PORTS IB (2021). «Nombre d'amarratges en ports esportius». A: Vaquer-Sunyer, R.; Barrientos, N. (ed.). *Informe Mar Balear 2021* <<https://informemarbalea.org/ca/pressions/imb-pressions-numeros-amarres-cat.pdf>>.